

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru na téma „Období reflexe: struktura, témata a rámec pro hodnocení diskuse o Evropské unii“

(2006/C 28/08)

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru na téma „Období reflexe: struktura, témata a rámec pro hodnocení diskuse o Evropské unii“.

Dne 6. září 2005 se Evropský parlament, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodl konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci Období reflexe: struktura, témata a rámec pro hodnocení diskuse o Evropské unii a v souladu s čl. 19 odst. 1 Jednacího řádu se Výbor rozhodl zřídit podvýbor na přípravu prací k tomuto tématu.

Podvýbor Reflexe: diskuse o Evropské unii, jenž byl pověřen přípravou prací Výboru k tomuto tématu, přijal své stanovisko dne 13. října 2005. Zpravodajkou byla **paní Jillian van Turnhout**.

Na svém 421. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. října 2005 (jednání ze dne 26. října 2005), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 130 hlasy pro, 3 hlasy proti a 3 členové se zdrželi hlasování.

1. Základní logika a analýzy zůstávají stejné

1.1 Logika a analýzy, které vedly EHSV k přijetí stanoviska ve prospěch Ústavní smlouvy naprostou většinou (28. října 2004), se nezměnily a tudíž se nezměnily ani argumenty a připravená doporučení. Podle názoru Výboru rozmartyratifikačního procesu Ústavní smlouvy skutečně potvrzují oprávněnost pozic, které Výbor zaujal.

1.2 Například výsledky referenda ve Francii a Nizozemsku kromě toho, že členské státy a evropské instituce nebyly schopnyinformovat o Evropě takové, jaká je, a o tom, jak vytváří kompromisy, svědčí také o propasti mezi občany a projektem sjednocené Evropy. Tato propast se jistě netýká jen těchto dvou zemí a není pouze komunikační a konjunkturální povahy, naopak vytváří pochybnost o povaze kompromisu samotného a následně i o způsobu, jak k němu dospět.

1.3 Je užitečné připomenout „jasné vzkazy“, které podle stanoviska Výboru z října 2004 měly být předány občanské společnosti:

- použití nástroje „Konventu“, „krok kupředu v procesu demokratizace budování Evropy“,
- vytvoření Ústavy jako „revolučního“ kroku v historii budování Evropy,
- vytvoření demokratičtější Unie, která by uznávala, že zájmy občanů jsou prvořadé při budování Evropy,
- vytvoření Unie, která by poskytovala lepší ochranu základních práv evropských občanů,
- vytvoření Unie, která by byla schopná naplnit touhy svých občanů na základě metody Společenství a jeho politik.

1.4 Navzdory některým nedostatkům v Ústavní smlouvě, které Výbor rovněž zdůraznil, Výbor důrazně naléhal, aby se

evropská občanská společnost spojila ve prospěch úspěšných částí Ústavní smlouvy za účelem překonání těchto nedostatků.

1.5 Mezi nedostatky, které Výbor označil, patří následující:

- nedostatek vhodných provozních ustanovení pro provádění zásady účastnické demokracie,
- absence ustanovení uznávajících roli, kterou hraje organizovaná občanská společnost při provádění zásady subsidiarity,
- slabá stránka vládnutí EU, pokud jde o hospodářskou politiku a politiku zaměstnanosti a nedostatek pravidel umožňujících konzultovat Evropský parlament a EHSV v těch oblastech, které se nejvíce týkají zainteresovaných subjektů občanské společnosti.

1.6 Podle názoru Výboru jsou všechny tyto postřehy stále trefné a platné. Ve svém stanovisku z října 2004 Výbor výrazně argumentoval nejen ve prospěch ratifikace Ústavní smlouvy, ale také upozornil, že si občané EU musí být vědomi demokratického pokroku dosaženého návrhem Ústavy a jeho výhodami.

1.7 Diskuse, které probíhaly kolem ratifikačního procesu, opět dokázaly, že jednou z hlavních výzev, kterým Evropská unie čelí, je otázka, jak zachovat a zabezpečit růst, pracovní místa a prosperitu pro současnou generaci a pro generace budoucí. Jak ukazuje poslední průzkum Eurobarometru (Eurobarometr 63, září 2005), tato otázka je podstatou obav evropských občanů.

1.8 Důležitou část odpovědi na tuto výzvu je možné najít v cílech stanovených v Lisabonské strategii, jak bylo dohodnuto vrchními představiteli států a vlád v roce 2000, strategií, která nabízí konkrétní vizi budoucí evropské společnosti.

1.9 Je však nutné uznat, že navzdory pěti letům intenzivních diskusí a aktivit na evropské úrovni, jsou zatím výsledky zklamáním a provádění strategie je nedostačující.

1.10 „Vedle nesporného pokroku jsou zde nedostatky a zřejmá prodlení“, informovala Evropská rada v březnu 2005. Existuje řada důvodů pro tyto nedostatky a prodlení, avšak většina se shodne na následujících dvou připomínkách:

- strategie je příliš abstraktní. Nejsou zde patrné důsledky pro občany a podniky. Názor veřejnosti nedělá rozdíl mezi dopady globalizace a dopady politiky EU a národní politiky na jejich životní a pracovní podmínky;
- strategie zůstává „procesem seshora dolů“. Organizovaná občanská společnost byla příliš málo zapojená. V některých členských státech je tato strategie pro mnoho zainteresovaných subjektů víceméně neznámá. Zdá se, že nedošlo k žádné skutečné konzultaci, a to ani v rámci otevřené metody koordinace výzkumu a vzdělávání.

1.11 Evropská rada na svém zasedání v březnu 2005 tedy zejména zdůraznila potřebu, aby občanská společnost učinila příslušné kroky a aktivně se účastnila plnění cílů Lisabonské strategie.

1.12 V tomto ohledu je zejména jasné, že budoucnost evropského modelu společnosti, včetně jejího sociálního modelu, který je základní součástí společné identity evropských občanů, s níž se velmi ztotožňují, bude záviset na uskutečňování cílů Lisabonské strategie. Výzva se tedy příliš netýká budoucnosti Ústavní smlouvy, ačkoli je také důležitá, ale vytváření podmínek, které umožní evropským občanům si znovu přisvojit evropský projekt na základě celkově sdílené vize o typu společnosti, který si přejí.

1.13 Z tohoto důvodu také Výbor ve svém stanovisku z října 2004 naznačil souvislost mezi Ústavní smlouvou a Lisabonskou strategií a argumentoval, že:

„Lisabonská strategie by měla být prezentována během diskusí, poněvadž přináší představy o budoucnosti pro každého evropského občana: konkurenceschopnost, úplná zaměstnanost, sdílení znalostí; investice do lidského kapitálu; zvyšování, ale také udržování rámce a kvality života prostřednictvím trvale udržitelného rozvoje ...“

2. Návrat do správných kolejí – společná vize prostřednictvím účastnické demokracie

2.1 Za účelem zvládnutí výzev, kterým čelí Evropská unie, musí být evropský integrační proces „znovu uzákoněn“ a musí vycházet z nového konceptu demokratické činnosti, jež uděluje rozhodující roli občanské společnosti a jejím zastupitelským institucím.

2.2 Z tohoto důvodu je účast občanské společnosti na veřejném rozhodovacím procesu důležitým nástrojem na posílení demokratické legitimacy evropských institucí a evropské činnosti. Je to ještě důležitější nástroj při podporování vzniku společného názoru na účel a směřování „Evropy“, čili nového konsensu, na základě kterého bude možné pokračovat v evropském integračním procesu a definovat a provádět projekt pro Evropu zítřka, který by více reagoval na očekávání občanů.

2.3 Instituce Evropské unie a vlády členských států musí podporovat skutečnou kulturu subsidiarity, která bude zahrnovat různé úrovně orgánů, ale také různé složky společnosti, aby bylo možné ukázat evropským občanům, že EU bude působit pouze tam, kde bude jasná přidaná hodnota, a při respektování zásady zlepšování tvorby právních předpisů.

2.4 Podle posledních průzkumů Eurobarometru se 53 % dotázaných domnívá, že jejich hlas nemá v Evropské unii žádnou hodnotu. Pouze 38 % si myslelo opak.

2.5 Takoveto průzkumy ukazují potřebu vytvořit a používat nástroje, které umožní evropským občanům, aby skutečně cítili, že jsou podstatnou součástí prací na definování projektu rozšířené Evropy, projektu, který by měl mít pravdivý obsah a který by je podnítl k podpoře evropského integračního procesu a ztotožnění se s ním.

2.6 V této souvislosti by mělo být zdůrazněno, že demokratická legitimita Evropské unie nespočívá pouze v jasné definici pravomocí a odpovědností jejích institucí. Zahrnuje rovněž, aby:

- se instituce těšily důvěře veřejnosti a mohly se spolehnout na pevný závazek občanů ve prospěch evropského projektu,
- aktivní účast občanů v demokratickém životě Evropy byla plně zaručena,
- a hledaly se charakteristiky vlastní evropskému občanství, které by nebyly pouhým součtem občanství národních⁽¹⁾.

2.7 Podle názoru Výboru je v současné době pozastavený či odložený proces ratifikace Ústavní smlouvy velkou ironií: neexistující Ústava, a zejména ustanovení hlavy VI o demokratickém životě Evropské unie, dále zdůrazňuje nezbytnost Ústavy. Základní výzvou, které Unie čelí, je, jak předat tento základní vzkaz.

2.8 Podle názoru Výboru zůstává logika pro ustanovení Ústavy týkající se účastnické demokracie a občanského dialogu zcela platná. Evropské instituce musí proto plně investovat do logiky Ústavní smlouvy a vytvořit věrohodnou účastnickou demokracii.

(1) Stanovisko EHSV SOC/203 „Akční program aktivního občanství“

2.9 Potřeba zvýšit účast je stále naléhavější vzhledem k tomu, že navzdory všemu, co se nedávno stalo, občané EU od ní mnoho očekávají. Stejný průzkum Eurobarometru, citovaný výše, naznačil, že přibližně 60 % občanů Evropské unie je zastáncem zvýšené integrace v rámci Unie (řada jiných průzkumů veřejného mínění dospěla k podobným závěrům). Výsledky rovněž ukázaly, že tváří v tvář naléhavým výzvám, jako je boj proti nezaměstnanosti, chudobě a sociální exkluzi, by evropští občané rádi viděli posílenou roli Unie.

2.10 Již v říjnu 2004 Výbor tvrdil, že za účelem překonání nedostatků Ústavy a za účelem zajištění její ratifikace prostřednictvím spojení občanské společnosti by mohlo být přijato několik opatření, která by stavěla na navrhovaném institucionálním rámci a zlepšila ho prostřednictvím provozních opatření. Výbor je zejména toho názoru, že:

- ustanovení o účastnické demokracii by měla být předmětem série sdělení definujících konzultační postupy a roli EHSV,
- občanská společnost by měla být konzultována, pokud jde o obsah evropského práva definujícího postupy pro provádění iniciativy práva občanů; EHSV by mohl být požádán, aby předložil průzkumné stanovisko k tomuto tématu,
- zásada účastnické demokracie by měla být uplatňována na všechny klíčové strategie EU za účelem podpory růstu, zaměstnanosti a trvale udržitelného rozvoje.

2.11 Tímto způsobem se Výbor snažil přesvědčit vlády a instituce EU o důležité potřebě co nejvíce spojit občanskou společnost a organizace občanské společnosti v duchu Ústavy.

2.12 Výbor si všímá, že v současnosti nedochází k „rozsáhlé diskusi“ zamýšlené vrchními představiteli států a vlád v jejich červnovém prohlášení. Výbor se domnívá, že takováto rozsáhlá diskuse by měla být co nejdříve znovu zahájena. Výbor se však také domnívá, že takováto diskuse by byla kontraproduktivní, jestliže by veřejné mínění nebylo nějakým způsobem ujištěno o charakteru evropského integračního procesu a zejména demokratických aspektů tohoto procesu.

2.13 Období reflexe dohodnuté vrchními představiteli států a vlád členských států v červnu by mělo být pochopitelně využito ke zvážení možností překonání politické a institucionální situace, která nastala kvůli výsledkům referenda ve Francii a Nizozemsku.

2.14 Podle názoru Výboru by však období reflexe mělo být především využito k pomoci při vytváření základů společné vize občanů o budoucnosti Evropy, o nové sociální dohodě mezi Unii a jejími občany a o novém konsensu, který by rovněž vytvořil rámec, v němž by se nacházely politiky potřebné pro zajištění růstu, zaměstnanosti a prosperity. V této souvislosti by vlády členských států měly „přinést EU domů“.

2.15 Je důležité ukázat, že „účastnická demokracie“ a „občanský dialog“ nejsou prázdné pojmy, ale naopak základní

principy, na kterých závisí úspěch politik Evropské unie a tudíž její budoucnost.

2.16 Je proto nezbytné co nejvíce zapojit občanskou společnost na národní, regionální a místní úrovni do všech diskusí a debat, povzbudit občany Unie, aby vyjádřili svá konkrétní očekávání, a za tímto účelem vytvořit skutečnou strategii naslouchání a dialogu o politikách Unie a o vizi, kterou mají o společné budoucnosti.

2.17 V této souvislosti Výbor pozorně přezkoumá „plán D“ Evropské komise, a to tím pozorněji, čím více je přesvědčen o tom, že dosud nebyla zahájena žádná skutečná diskuse a že rozhodujícími prvky budou metodika, harmonogram a prostředky vybrané pro spuštění této diskuse v každém členském státě, ale také na úrovni Společenství. EHSV vítá opakovaně vyslovené názory místopředsdkyně Margot Wallström, že komunikace je dvoustranný proces a že „Evropa“ musí více naslouchat. Podle názoru Výboru „naslouchat“ neznamená nutně „sledovat“, avšak znamená to „zapojit“ a mělo by to znamenat „porozumět“.

3. Informování o Evropě

3.1 Výbor obecněji uvítal objevující se myšlenky, že by se Evropská unie měla vybavit skutečnou komunikační strategií a že by měla upravit a zlepšit své komunikační nástroje. Výbor uvítal zprávu Evropského parlamentu z 26. dubna 2005 o provádění informační a komunikační strategie Evropské unie a dále uvítal přijetí akčního plánu Evropskou komisí dne 20. července 2005 na zlepšení informování o Evropě prostřednictvím Evropské komise.

3.2 Výbor sám přijal a pravidelně revidoval strategický komunikační plán. Dále předsednictvo Výboru v prosinci 2004 schválilo celkový strategický přístup k výzvě „Informování o Evropě“. V obou kontextech Výbor usiloval o zvýšení přemostovací funkce svých členů a organizací, které zastupují. Výbor byl aktivní účastník v tzv. „iniciativě z Wicklow“ z roku 2004, zejména předložil na neformální ministerské schůzce v Amsterdamu strategický dokument „překlenutí propasti“ o tom, jak by organizovaná občanská společnost obecně a Výbor konkrétně měly být plněji zapojeny do komunikačního procesu.

3.3 Výbor uvítal žádost Evropské rady z listopadu 2004 adresovanou Evropské komisi o vypracování souvislé komunikační strategie pro Unii. Výbor, v úzké spolupráci s Evropskou komisí, organizuje forum zainteresovaných subjektů o komunikační výzvě navržený, aby bylo umožněno organizacím občanské společnosti přenést své představy do procesu reflexe, který v současnosti probíhá a o kterém by Evropská unie mohla rovněž uvažovat při vypracovávání své očekávané konzultační bílé knihy o komunikační výzvě.

3.4 Výbor, který v dubnu 2005 zorganizoval podobné forum zainteresovaných subjektů, aby se zabýval politickými otázkami trvale udržitelného rozvoje, je připraven a ochoten zorganizovat podobná konzultační a poslechová cvičení o hlavních politických otázkách, čímž se zvýší hlas organizované občanské společnosti a napomůže se „Bruselu“ lépe naslouchat.

3.5 V této souvislosti Výbor zdůrazňuje ústřední roli, kterou, jak doufá, bude Evropský parlament hrát i nadále, jakožto první, nejdůležitější prvek demokratického přemostovacího cvičení. Výbor je připraven působit jako partner Evropského parlamentu, jak tomu bylo během období práce Konventu, organizovat slyšení a fora ze své vlastní iniciativy či o těch otázkách, které si Parlament přeje konkrétně konzultovat s organizovanou občanskou společností.

3.6 Tyto úvahy vedly Výbor k tomu, aby zdůraznil dvě základní úvahy. Zaprvé, třebaže Výbor vítá zvýšený důraz na komunikační strategie a komunikační nástroje, je třeba připomenout, že každý komunikační přístup může být pouze tak kvalitní jako obsah vzkazu, který obsahuje. Komunikace je tudíž doplňkový mechanismus a nikoli cíl jako takový. Zadruhé, třebaže je Výbor plně zaměřen na dvojité proces vytváření komunikační strategie na evropské úrovni a rozšiřování komunikačních nástrojů, činnost na úrovni Unie musí být viděna jako doplňková ke komunikačním procesům probíhajícím v rámci členských států. Tato strategie na evropské úrovni je tudíž životně důležitá, ale má daleko k tomu, aby byla dostačující.

3.7 V této souvislosti je třeba vyzdvihnout úlohu zastupitelských a poradních institucí na úrovni členských států (zejména národních parlamentů a národních hospodářských a sociálních rad), jakož i na regionální a místní úrovni.

4. Doporučení

Začít realizovat účastnickou demokracii již teď!

4.1 Důvody a logika, které vedly Výbor, aby hlasoval ve prospěch Ústavní smlouvy takovouto naprostou většinou, zejména její ustanovení o demokratickém životě Unie, zůstávají stejné. Výbor i nadále pevně věří, že nejlepším způsobem pro zajištění demokratického života Unie je zakotvit tato ustanovení v pevné ústavní dohodě. Současné období nejistoty by však nemělo bránit zainteresovaným subjektům Evropské unie přijímat opatření již nyní a začít realizovat účastnickou demokracii. Všechny instituce Unie by proto měly aktivně uvažovat, jak mohou:

- poskytnout občanům a zastupitelským sdružením příležitost zviditelnit a veřejně si vyměnit názory ve všech oblastech činnosti Unie,
- udržovat otevřený, transparentní a pravidelný dialog se zastupitelskými sdruženími a občanskou společností,

- provádět rozsáhlé konzultace s dotyčnými stranami za účelem zajištění, že činnosti Unie jsou souvislé a transparentní.

Evropská komise by dále měla uvažovat o předvídání ustanovení článku I-47 (4) Ústavní smlouvy tím, že bude konzultovat občanskou společnost o obsahu evropských právních předpisů definujících postupy pro provádění iniciativy práva občanů (EHSV by mohl být požádán, aby předložil průzkumné stanovisko k tomuto tématu).

4.2 Evropský hospodářský a sociální výbor za sebe znovu potvrzuje své odhodlání hrát důležitou, i když doplňující, roli při zlepšování občanského dialogu nejen prostřednictvím tradičních konzultačních mechanismů, ale také prostřednictvím své přemostovací funkce mezi Evropou a organizovanou občanskou společností. Výbor v tomto ohledu upozorňuje na potřebu svěžího myšlení o způsobech vzájemného působení na organizovanou občanskou společnost. Výbor je připraven, ochoten a schopen působit jako plnoprávný partner ve všech činnostech určených na zlepšování občanského dialogu.

Zachytit lidskou představivost a splnit závazky Lisabonské strategie.

4.3 Evropské hospodářské podmínky jsou klíčovým faktorem při určování postoje občanů vůči evropskému integračnímu procesu. Evropský hospodářský a sociální výbor znovu potvrzuje svou podporu Lisabonské strategii, avšak trvá na tom, že Unie a její členské státy se musí snažit dostat svým závazkům. Výbor je přesvědčen, že Lisabonská strategie je nejlepší možnou zárukou budoucí hospodářské prosperity Unie a sociálního, environmentálního a kulturního blahobytu, avšak jednoduše nedokázala zachytit představivost veřejnosti způsobem, kterým to například dokázala kampaň z roku 1992 na vytvoření jednotného trhu. Členské státy musí v této souvislosti přijmout a dodržet své povinnosti. Tato strategie musí být podána méně abstraktně a její cíle (pokud ne její název) se musí stát součástí domácího politického jazyka. Je třeba zapojit občanskou společnost a organizace občanské společnosti.

4.4 Evropský hospodářský a sociální výbor bude sám pokračovat v pracích v rámci mandátu, který mu byl přidělen na zasedání Evropské rady ve dnech 22. a 23. března, „vytvořit s hospodářskými a sociálními výbory členských států a jinými partnerskými organizacemi interaktivní síť občanských iniciativ, jejímž cílem je podporovat provádění strategie.“ (Doc. 7619/1/05/ rev. 1 Rada, odstavec 9).

Překlenout propast – zlepšit komunikaci

4.5 Výbor důsledně zastává potřebu na zlepšení komunikace mezi Evropskou unií a jejími občany, jejichž jménem má v úmyslu pracovat. Výbor uznává, že v poslední době bylo provedeno mnoho práce na úrovni institucí EU, a to jak jednotlivě, tak kolektivně. Jmenujme alespoň dva nedávné příklady: celkové přepracování internetové stránky Evropského parlamentu a služba „Europe Direct“ Evropské komise. Výbor je

nakloněn úzké interinstitucionální spolupráci v oblasti komunikace. Bere na vědomí „plán D“ Komise a také její záměr vydat v blízké budoucnosti bílou knihu. Je plně odhodlán hrát podpůrnou roli, kdekoli bude moci, při překlenování propasti, jak dosvědčuje 7. – 8. listopadu na fóru zainteresovaných subjektů na toto téma.

4.6 Výbor se však domnívá, že komunikace může být pouze tak dobrá jako vzkaz, který nese. Výbor se domnívá, při odvolání se na své názory k Lisabonské strategii, že evropské instituce, ale především členské státy, musí dále uvažovat o tom, jak budou informovat o Evropě. Mnohé již bylo řečeno o skončení „hry na viníka“, avšak je jasné, že „Evropa“ je příliš často vnímána jako negativní či defenzivní a že nebylo vynaloženo dostatečné úsilí na „prodání“ pozitivních aspektů integračního procesu.

4.7 V souvislosti se zlepšenou koordinací Výbor požaduje, aby byla znovu spuštěna tzv. „iniciativa z Wicklow“ (neformální setkání ministrů pro evropské záležitosti), ale aby jí byl přidělen zvláštní a trvalý mandát na prozkoumání způsobů, jakými bude Evropa moci být lépe informována a na poskytnutí neformálního kontextu členským státům, ve kterém si bude možné udělat přehled o veřejném mínění a vyměňovat nejlepší praktiky. Na interinstitucionální úrovni Výbor požaduje, aby byl Interinstitucionální skupině přidělen podobný mandát, aby mohla v pravidelnějších a častějších intervalech projednávat otázky komunikace. Tyto mechanismy jsou obzvláště důležité z důvodů rychlého technologického rozvoje (například mobilní telefony, širokopásmová komunikace) a rychlého rozvoje nových komunikačních technik na jejich využití.

4.8 Výbor zdůrazňuje své přesvědčení, že komunikace musí být trvalou problematikou a nikoli předmětem příležitostné kampaně na specifické téma.

Uznat, kde leží hlavní odpovědnost

4.9 Instituce Evropské unie musí chránit před špatným, i když dobře myšleným přesvědčením, že současné „přerušeni“ může být vyřešeno z centrální úrovně z „Bruselu“. Ve skutečnosti činnost evropských institucí v oblasti komunikací může být pouze doplňková. Hlavní odpovědnost leží jinde. Výsledek voleb do Evropského parlamentu a výsledky francouzského a nizozemského referenda k Ústavní smlouvě jasně ukazují, že

mnoho evropských občanů se na Evropu dívá skepticky. To se především týká dopadů evropské legislativy na jejich životní a pracovní podmínky. Je na členských státech, aby vysvětlily svým občanům význam EU a potřebu specifické evropské legislativy a informovaly o výsledných dopadech na každou příslušnou národní sféru.

4.10 Veřejné mínění, včetně občanské společnosti, bude přesvědčeno o legitimitě a společné budoucnosti Evropské unie pouze bude-li existovat jednoznačná spolehlivost, důvěra, transparentní legislativní proces a dobře fungující právní normy. To musí být v prvé řadě zabezpečeno vládami členských států. Vlády musí působit jako skuteční spoluvlastníci Unie a musí se zdržet modelu „my-oni“ a neustálých dvojsmyslných řečí, které tento model obsahuje.

4.11 Jak ukázala role irského národního fóra o Evropě, organizace občanské společnosti někdy mohou mít rozhodující příspěvky. Je důležité zlepšit komunikaci na příslušné úrovni (místní, profesionální atd.) a poukázat na úspěchy evropské politiky a legislativního procesu v náležitém a dostupném smyslu na této úrovni. Organizace občanské společnosti jsou pro tento úkol vhodné. EHSV je tudíž odhodlán pomáhat organizacím občanské společnosti v členských státech a podporovat je, zejména prostřednictvím přemostovací funkce svých členů. Jestliže bude rovněž zahájena široká diskuse o evropském projektu a o evropských politikách, musí začít na nižších úrovních občanské společnosti v rámci členských států. Celoevropské fórum bude mít smysl pouze tehdy, jestliže bude brát v úvahu vyjádření těchto názorů, podané směrem nahoru a také dolů. Co je skutečně zapotřebí není přístup shora dolů či zdola nahoru, ale přístup ze zdola dolů.

4.12 Toto stanovisko se záměrně zdrželo přílišné diskuse o budoucnosti Ústavní smlouvy a možnostech, které se otvírají pro Evropskou unii. Je jednoznačné, že trvalý návrat ke statu quo ante Niceské smlouvy nemůže být volbou. Rozsáhlá diskuse zamýšlená vrchními představiteli států a vlád by však možná mohla pomoci osvětlit nejlepší cestu vpřed. Výbor však s určitou obavou upozorňuje, že takováto rozsáhlá diskuse z velké části ve většině členských států chybí. Chybí-li takováto diskuse, je obtížné vidět, jak je možné dosáhnout skutečného pokroku.

V Bruselu dne 26. října 2005.

předsedkyně

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Anne-Marie SIGMUND